

(૪) કરાર

□ ક. ૬૫. નગરપાલિકાને વેચવા, પટે આપવા તથા કરાર કરવાની સત્તા :

(૧) આ અધિનિયમના હેતુઓ માટે, નગરપાલિકામાં નિહિત થઈ હોય અથવા તેણે સંપાદિત કરી હોય એવી કોઈ જંગમ અથવા સ્થાવર મિલકત, પેટાકલમ (૨)માં જણાવેલા નિયંત્રણને અધીન રહીને, પટે આપવા, વેચવા અથવા બીજી રીતે તબદીલ કરવા અને આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ અને હેતુઓ સાથે અસંગત ન હોય તેટલે અંશે સદરહુ જોગવાઈઓ અને હેતુઓ અમલમાં લાવવા માટે તેને જરૂરી અથવા ઈષ્ટ જણાય તેવા તમામ કરારો કરવા અને પૂરા કરવાને નગરપાલિકાને સત્તા રહેશે.

(૨) કલમ ૧૪૬ની પેટાકલમ (૧) અન્વયેના જમીનના દરેક પટા અથવા વેચાણની બાબતમાં તથા દસ વર્ષ કરતાં વધુ મુદતના સ્થાવર મિલકતના પટાની બાબતમાં તથા જેની બજાર કિંમત એક લાખ રૂપિયા કરતાં વધુ હોય એવી સ્થાવર મિલકતના દરેક વેચાણ અથવા બીજી તબદીલી બાબતમાં રાજ્ય સરકારની પૂર્વ પરવાનગી આવશ્યક છે.

પરંતુ કલમ ૧૪૬ની પેટાકલમ (૧) હેઠળના જમીનના પટા અથવા વેચાણની બાબતમાં એવી જમીન કલમ ૧૪૮ મુજબ સાર્વજનિક રસ્તા તરીકે જાહેર કરેલો રસ્તો કે રસ્તાનો ભાગ બને, તો એવી કોઈ રવાનગી આપી શકાશે નહિ.

(૩-A-(ક) અમુક કરારોની કાયદેસરતા માટે સામાન્ય બેઠકના ઠરાવ દ્વારા આપેલી મંજૂરી આવશ્યક છે. જેની બજારકિંમત એક લાખ રૂપિયા કરતાં વધુ ન હોય તે સ્થાવર મિલકતના એક વર્ષ કરતાં વધુ મુદતના પટા અથવા વેચાણ અથવા બીજી તબદીલી અથવા કોઈ સ્થાવર મિલકતના ખરીદીના કરારની બાબતમાં;

B-(ખ) અંદાજપત્રમાં મંજૂર થયેલી રકમમાં જેનો સમાવેશ થતો ન હોય એવું ખર્ચ જે કરારને લીધે કરવું પડે એવા દરેક કરારની બાબતમાં;

C-(ગ) કરારની તારીખે ચાલુ હોય તેવા સરકારી વર્ષની અંદર પૂરો કરી ન શકાય એવા દરેક કરારની બાબતમાં; સામાન્ય બેઠકમાં ઠરાવ પસાર કરીને નગરપાલિકાએ આપેલી મંજૂરી આવશ્યક છે.

(૪) નગરપાલિકા વતી કરારો કરવા બાબત-નગરપાલિકામાં-

A-(ક) આ અધિનિયમ અન્વયેનો અથવા આ અધિનિયમના કોઈ હેતુ માટેનો દરેક ઠરાવ નગરપાલિકા વતી મુખ્ય અધિકારીએ કરવો જોઈશે;

B-(ખ) બીજો કોઈ નગરપાલિકા સત્તાધિકારીની મંજૂરી સિવાય જે કોઈ હેતુ પાર પાડવાનો અધિકાર આ અધિનિયમ અન્વયે મુખ્ય અધિકારીને આપેલો ન હોય તે હેતુ માટેનો કોઈ કરાર, આવી મંજૂરી પ્રથમ યોગ્ય રીતે આપી ન હોય તો અથવા ત્યાં સુધી તેણે કરવો નહિ.

C-(ગ) જેમાં એક હજાર રૂપિયા કરતાં વધારે ખર્ચ થાય એવો કોઈ કરાર, આ અર્થે નગરપાલિકાએ તેને બીજી રીતે અધિકૃત કરેલો હોય તે સિવાય, મુખ્ય અધિકારીએ સંબંધિત સમિતિની મંજૂરી સિવાય કરવો નહિ.

D-(ઘ) મુખ્ય અધિકારીએ કરેલાં પાંચસો રૂપિયા કરતાં વધારે અને એક હજાર કરતાં વધારે નહિ તેટલું ખર્ચ જેમાં થાય તેવા દરેક કરારની જાણ તે કરાર કરવામાં આવ્યા હોય તે પછીના પંદર દિવસની અંદર તેણે સંબંધિત સમિતિએ કરવી જોઈશે.

E-(ચ) આ કલમની પૂર્વવર્તી જોગવાઈઓ જેટલે સુધી અસલ કરારને લાગુ પડતી હોય તેટલે સુધી, અસલ કરારના દરેક ફેરફારને તથા તે પૂરો કરવાની બાબતને લાગુ પડશે.

(૫) આ કલમની આવશ્યકતાઓનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હોય તો કોઈ કરાર નગરપાલિકાને બંધનકર્તા થશે નહિ.

જોકે જાહેર શેરી (પબ્લિક સ્ટ્રીટ) તરીકે જાહેર કરવામાં આવી છે તેવી કોઈ શેરી કે શેરીનો જ્યારે તે ભાગ છે ત્યારે તે કલમ ૧૪૬ની પેટાકલમ (૧) નીચે જમીનનો ભાડા પટો કરવાની કે વેચાણ આપવા અંગે કોઈ રજામંદી આપવાની નથી.

વિવરણ

(૧) આ કેસ બોમ્બે મ્યુ. ડી. એક્ટ નીચેનો છે. તે નીચે બતાવવામાં આવ્યો છે તે પ્રમાણે રૂલ ૧૪૨ નીચે મ્યુ.ના નોકરિયાતને 'ડીસમીસ' કરવામાં આવ્યો. હવે આ એક્ટ નીચેના રૂલ્સ સ્ટેચ્યુટરી રૂલ્સ છે તેમાં ફેરફાર કરવા વિધાનસભાની રજામંદીની જરૂર છે. એ રીતે આદેશાત્મક રૂલ ગણાય અને એમ પરિસ્થિતિ છે તો પછી તેનો ભંગ થાય છે તે રીતનાં કામો 'વોઈડ' રદ થયેલા અને ગેરકાયદેસર ગણાય. આ નોકરનું 'ડીસમીસલ' આ રીતે રદ અને કાયદેસર છે કારણ કે આ રૂલ નીચે કોઈપણ નોકરિયાત સાથે તેની નોકરી

અંગે કોઈપણ પગલાં લેવામાં આવે છે ત્યારે તેના ઉપર પગલાં લેવા માટે જે ગણો છો તે કારણો તેને કારણે તેને તે અંગે જે કહેવાનું છે તે તેને કહેવા માટે યોગ્ય અને વ્યાજબી તક પૂરી પાડવાની છે. તેને નોકરિયાતને આ હક્ક મળે છે તે ઉપરાંત કુદરતી ન્યાયનો પણ આ એક મૂળભૂત હક તેને પ્રાપ્ત છે અને તે નહીં પણ સામાન્ય વ્યવહારમાં પણ કોઈપણ વ્યક્તિ સામે તેને નુકસાન થાય છે તેવા પગલાં લેવામાં આવે ત્યારે તે બાબત તેને પહોંચાડી તેને તેનો જવાબ આપવાનો હક્ક આપ્યા સિવાય તેની સામે કોઈપણ પ્રકારે લેવામાં આવે તો તે આવા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતના આધારે નહીવત્ બની જાય છે.

આ રીતે નોકરિયાતને નોકરીમાંથી ડીસમીસ કરવાનો ઠરાવ અને હુકમ, આ રીતે આવા પાયાના પ્રાથમિક કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતનો ભંગ કરતાં હોઈ નહીવત્ છે.

કોઈને થયેલ નુકસાન બદલ નુકસાનીની રકમ ભરપાઈ કરવાથી તેને પૂરતી અને યોગ્ય દાદ મળી છે. તેવા કરારભંગના કેસમાં આ સિદ્ધાંત અમલી બનતો નથી.

પરંતુ નોકરને ડીસમીસ કરવામાં આવે છે ત્યારે તેને એક કાળી ટીલી ચોંટી જાય છે જે તેને ગમે તેટલી રકમ નુકસાની પેટે આપવાથી ભૂંસાતી નથી. આથી જ આ રૂલ તથા કુદરતી ન્યાયની આવી શિલ્પી નોકરિયાતોના કિસ્સામાં, એક અનિવાર્ય હકીકત બની જાય છે. (એ.આઈ.આર. ૧૯૭૩ સુ.કો. ૮૫૫)

(૨) પબ્લિક સ્ટ્રીટ-એ તો બહુ સ્પષ્ટ છે કે જ્યારે કોઈ શેરીને મ્યુ. પબ્લિક સ્ટ્રીટ તરીકે અપનાવવામાં આવે ત્યારે તુરત તે કોઈની માલિકી હોવાની બંધ થાય છે અને અસલ માલિકના તે પર કોઈ હક્ક હોય તો તે કાયદેસર થાય છે. બોમ્બે મ્યુ. બરોઝ એક્ટની કલમો ૯૨, ૧૧૩, ૧૧૮, ૧૨૨માં જણાવ્યા મુજબનાં પરિણામોને, તે 'પબ્લિક સ્ટ્રીટ', આધીન બને છે. (એ.આઈ.આર. ૧૯૬૨, ગુજરાત ૨૫)

(૩) ૫૫ વર્ષની વય પછી ચાલુ છે તે ચીફ ઓફિસરની સ્થાયી જગા ઉપર ફરી નિમણૂક કરવી. (જુ. આઈ.એલ.આર. (૧૯૫૮) બોમ્બે, ૧૧૩)

(૪) કોઈપણ વ્યક્તિને મ્યુ.ની નોકરીમાં લેવામાં આવે છે ત્યારે કાયદા અન્વયે ચીફ ઓફિસર સાથે કરાર કરે છે. આમ ચીફ ઓફિસર કરારના પક્ષકાર છે તેથી એમ દલીલ થઈ શકે કે તેઓની સાથે તેમની નોકરી અંગે કરાર ન થાય, એક કરારના પક્ષકારને બીજી નોકરીના કરારનો પક્ષકાર થવા માટે કોન્ટ્રાક્ટ એક્ટ કે મ્યુ. કાયદાનો કોઈ નિષેધ નથી. એટલે કે મ્યુ. સાથે નોકરી કરાર કલમ ૪૮ (મ્યુ. બ. એક્ટ) તથા નીચેના રૂલ્સ અન્વયે થાય. (૫૯ બોમ્બે લાં. રી. ૧૦૮૮)

(૫) કલમો ૬૫ અને ૮૦ ગૃહનિર્માણ માટેની જમીન-નગરપાલિકા ખાનગી વેચાણ દ્વારા વેચી શકે નહિ. તેણે નીચેના વાજબી સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવું પડે :

(૧) મ્યુનિ. એ બંધારણના આર્ટિ. ૧૨ના અર્થ મુજબ "સજા" છે.

(૨) પોતાને નિહિત થયેલી તમામ મિલકતના તે ટ્રસ્ટી છે, ટ્રસ્ટી તરીકે મિલકતની તજવીજ કરવાની તેના ઉપર ફરજ નાંખી છે. (કલમ ૮૦)

(૩) ચૂંટાયેલ મંડળ છે. નગરના તમામ નાગરિકને, મ્યુ.ના દરેક પૈસામાં હિત હોય છે.

(૪) મ્યુનિ.એ લોકોને જવાબ આપવાનો હોય છે. કાયદા અનુસાર ન હોય તેવી રીતે કાર્ય કરી શકે નહિ અને કરવું જોઈએ નહિ.

(૫) મ્યુનિ. પાસે જમીનનો મોટો વિસ્તાર હોય છે. પોતાના નાગરિકોને રહેઠાણની સગવડ આપવાના હેતુ માટે આપી શકે છે, પોતાને મન ફાવે તેમ વહેંચી દઈ શકાય નહિ.

તેથી ખાનગી વેચાણ કરવાની પરવાનગી આપી શકાય નહિ. (એ.આઈ.આર. ૧૯૮૪ ગુજ. ૧૩૪)

(૬) મ્યુનિસિપાલિટીએ મિલકત ટ્રાન્સફર કરી ઉદ્દેશ સિદ્ધ કરવા માટેની રીત હોવી જોઈએ.

મ્યુનિ.ની મિલકત ઉપર શોપીંગ સેન્ટર બનાવવા માટે ખુલ્લી જમીન હતી. આમાં મ્યુનિ.એ ગરીબો અને મધ્યમ વર્ગની ધંધાદારી વ્યક્તિઓને દુકાનો મળે તે જોવાનું હતું. આ માટેના ઠરાવમાં એવો વાંધો ઉઠાવ્યો કે સા માટે મ્યુનિ. પ્રિગિયમની રકમ નક્કી કરે છે અને ત્યાર પછી માસિક ભાડું વસૂલ કરવું. આ રીતે મ્યુનિ. ગરીબ અને મધ્યમ વર્ગના લોકોને મદદ કરી શકે છે પણ મિલકત જે રીતે વહેંચવાની કે ફાળવવા ધાર્યું છે તે રીતે એવી છે કે તેથી જે ઉદ્દેશ પાર પાડવા માંગે છે તે પાર પડશે નહિ તેવો વાંધો ઉઠાવ્યો.

ઠરાવમાં ગરીબો અને મધ્યમવર્ગના લોકોને દુકાન માટે પોતે નોંધણી મેળવવા માટે પાત્ર થશે તેવું કંઈ જ નહોતું, એથી ઊલટું વહેલો તે પહેલાના ધોરણે ફાળવણી અપનાવી આનાથી મ્યુનિ. અધિકારીઓ પાસે અવશ્યા કરાવી શકનારા અને બીજા અમુક લોકો પોતે બુકીંગ શરૂ થાય ત્યારે પોતે લાઇનમાં પહેલાં આવી શકે. પ્રથમ વર્ગની અથવા ગરીબ વર્ગની વ્યક્તિ હોવી જરૂરી નથી. આથી ઊલટું પૈસાદાર લોકો પોતાના કર્મચારીઓને મોકલીને દુકાન નોંધાવી ગયા અને બીજાને ભાડે આપી દીધી અને તેઓએ બે થી ત્રણના નામે દુકાનો નોંધાવી. તેથી આના ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે વહેલો તે પહેલાના ધોરણે બુકીંગ કરવાની રીત અને પ્રક્રિયા, આપખુદ જ નહિ પણ જે હેતુ સિદ્ધ કરવા માટે કર્યું છે તે માર્યો જાય છે. વાંધાવાળો ઠરાવ રદ કર્યો. [એ.આઈ.આર. ૧૯૮૪ ગુજ. ૧૩૭ આધારિત (૧૯૮૭) ૨૭(૨) મુ.લો.રી. ૧૨૧૪-૧૯૮૭ ગુ.લો.રે. (એન.ઓ.સી.)]

(૭) મ્યુનિ. એ જાહેર-શેરીની જમીનનો પટ્ટો આપ્યો તે કાયદેસર છે કે કેમ જુઓ કલમ ૮૦, ૧૪૭ અને ૧૪૮-૨૪(૧) ૧૯૮૩ ગુ.લો.રી. ૭૯૨; એ.આઈ.આર. ૧૯૮૩ ગુજ. ૧૧૯; ૧૯૮૩ ગુ.લો.રે. ૩૯૫

(૮) મ્યુનિ. સાથે રૂપિયા એક લાખનો કોન્ટ્રાક્ટ ઠરાવ દ્વારા મંજૂર-ટેન્ડર સ્વીકારવાથી કોન્ટ્રાક્ટ પૂરો થયાનું ગણાય નહિ. એક લાખ કરતાં વધુ ન હોય તેવા કોન્ટ્રાક્ટ માટે, જનરલ મીટીંગમાં કરેલા ઠરાવ દ્વારા મ્યુનિ.ની મંજૂરીની જરૂર નથી. આ કેસમાં ટેન્ડર સ્વીકાર્યું અને અડધી રકમ ડિપોઝીટ કરી. મ્યુનિ. આવો કોઈ ઠરાવ કરેલો તેવો કોઈ પુરાવો નથી અને જો તેમ હોય તો કોન્ટ્રાક્ટ પૂરો થયો નથી તેમ ગણાય. (૧૯૮૨(૧) મું.લો.રી. ૨૯૦, એ.આઈ.આર. ૧૯૮૨ ગુજ. ૭; મું.લો.રે. ૨૬૪)

(૯) જાહેર-માર્કેટમાંના સ્ટોલના બાંધકામનો ખર્ચ વસૂલ કરવાની મ્યુનિ.ની સત્તા કલમની ક્ષેત્ર મર્યાદા-કલમની મ્યુનિ. દસ વર્ષ સુધી માટે આપવાથી સત્તા મળે છે. સ્ટોલના આજે સંબંધી જોગવાઈ સામાન્ય પ્રકારની છે તેનો સમાવેશ થાય નહિ. અને કલમ ૨૦૮(૧)ની જોગવાઈઓ લાગુ પડે. (૧૯૭૩(૧૪) મુ.લો.રી. ૭૬૨)

કલમ ૭૫ :

જોગવાઈ ગેરબંધારણીય નથી. જોગવાઈ વ્યાજબી અંકુશ અને નિયંત્રણ મૂક્યા છે. જ્યારે નજીવી બાબતો સંડોવાયેલી હોય ત્યારે સ્થાનિક સંસ્થા પર ભરોસો રાખવો જ જોઈએ. વેચાણના કિસ્સામાં સહકારની મંજૂરી જરૂરી છે અને તેની કલમની સત્તા પડકારથી પર છે. (જશવંતસિંહ લક્ષ્મણસિંહ ચૌહાણ વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત, ગુજરાત હાઈકોર્ટ ૧૯૯૪(૨) જી.એલ.આર. પા. ૧૬૮૩)

કલમ ૭૫, ૧૪૭ અને ૧૪૮ :

અરજદારને જે જમીન આપવામાં આવેલી તે જમીન મ્યુનિસિપલ રસ્તાની જમીન જણાયેલી સરકારે આવી મંજૂરી રદ કરી કલેક્ટરને તે બાબત ફરી વખત મોકલવા કરવામાં આવેલ હુકમમાં રીટ હકૂમતનીસત્તાનો ઉપયોગ કરી દખલગીરી કરવાની જરૂરિયાત ન જણાઈ. (લક્ષ્મીચંદ મફતલાલ હેડુવાલા વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત, ગુ.હા. ૧૯૯૭(૩)નવેમ્બરજી.એલ.આર.૫૧૦)

કલમ ૬૫, ૧૪૬ અને ૧૪૮ :

અરજદારને આપવામાં આવેલી જમીન મ્યુનિસિપાલિટીની શેરીની જમીન હતી, સરકારનો અર્જ મંજૂરી આપતો હુકમ રદ કરી કલેક્ટરને કેસ સોંપવાના હુકમમાં કોઈ દખલગીરી કરવાની જરૂરિયાત ન લાગી.

- લક્ષ્મીચંદ મફતલાલ હિરવાલા વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત, ૧૯૯૬(૩) જી.એલ.આર. ૫૧૦.-અમદાવાદ ટાઈમ્સ ૧૯૯૮-પાના નં-૧૧૫.

કલમ ૬૫, ૧૪૬ અને ૧૪૮ :

અરજદારને આપવામાં આવેલી જમીન, મ્યુનિસિપાલિટીની શેરીની જમીન હતી, સરકારનો અર્જ મંજૂરી આપતો હુકમ રદ કરી કેસ સોંપવાના હુકમમાં કોઈ દખલગીરી કરવાની જરૂરિયાત ન લાગી.

મફતલાલ હિરવાલા વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત, ૧૯૯૬ (૩) જી.એલ.આર. ૫૧૦.

કલમ ૬૫, ૧૪૬ અને ૧૪૮ :

અરજદારને આપવામાં આવેલી જમીન મ્યુનિસિપાલિટીની શેરીની જમીન હતી, સરકારનો અર્જ મંજૂરી આપતો હુકમ રદ કરી કલેક્ટરને કેસ સોંપવાના હુકમમાં કોઈ દખલગીરી કરવાની જરૂરિયાત ન લાગી.

- લક્ષ્મીચંદ મફતલાલ હિરવાલા વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત, ૧૯૯૬(૩) જી.એલ.આર. ૫૧૦.-અમદાવાદ લો ટાઈમ્સ ૧૯૯૮-પાના નં-૧૧૫.

કલમ ૬૫, ૧૪૬ અને ૧૪૮ :

અરજદારને આપવામાં આવેલી જમીન, મ્યુનિસિપાલિટીની શેરીની જમીન હતી, સરકારનો અર્જ મંજૂરી આપતો હુકમ રદ કરી કેસ સોંપવાના હુકમમાં કોઈ દખલગીરી કરવાની જરૂરિયાત ન લાગી.

લક્ષ્મીચંદ મફતલાલ હિરવાલા વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત, ૧૯૯૬ (૩) જી.એલ.આર. ૫૧૦.

૦૬. ૬૬. કચાર કરવાની રીત :

(૧) મુખ્ય અધિકારી એ નગરપાલિકા વતી કરવાનો દરેક કરાર જો તેણે એવો કરાર પોતાના વતી કર્યો હોત તો જે રીતે અને જે નમૂના પ્રમાણે કરવાથી તે તેને બંધનકર્તા થાય તે રીતે અને તે જ નમૂના પ્રમાણે તેણે કરવો જોઈશે અને તેવી રીતે અને તેવા જ નમૂના પ્રમાણે તેમાં ફેરફાર કરી શકાશે અથવા તે પૂરો કરી શકાશે.

પરંતુ-

(A-ક) આવો કોઈ કરાર મુખ્ય અધિકારીએ કર્યો હોત તો તે ઉપર સીલ મારવાની જરૂર હોત તો તે કરાર ઉપર નગરપાલિકાનું સામાન્ય સીલ લગાડવું જોઈશે.

(B-ખ) જેમાં એક હજાર રૂપિયા કરતાં વધારે ખર્ચ થાય એવો કોઈ કામ કરવા માટેનો અથવા કોઈ સામાન અથવા માલ પૂરો પાડવા માટેનો દરેક કરાર લેખિત હોવો જોઈશે અને તેના ઉપર નગરપાલિકાનું સામાન્ય સીલ લગાડવું જોઈશે અને તેમાં યથાપ્રસંગ કરવાનું કામ અથવા પૂરો પાડવાનો સામાન અથવા માલ, એવાં કામ, સામાન અથવા માલ માટે આપવાની કિંમત તથા કામના કરારની બાબતમાં જે વખતે અથવા વખતે એ તે કામ અથવા તેના નિર્દિષ્ટ કરેલા ભાગો પૂરા કરવાના હોય તે વખતે અથવા વખતે નિર્દિષ્ટ કરવા જોઈશે.

(૨) બે સભ્યો હાજર હોય તે સિવાય નગરપાલિકાનું સામાન્ય સીલ કોઈ કરાર અથવા બીજા લેખ ઉપર મારવું નહિ અને તે સભ્યોએ તે કરાર અથવા લેખ ઉપર તેમની હાજરીમાં સીલ મારવામાં આવ્યું છે તેની નિશાની તરીકે તેના ઉપર પોતાની સહીઓ કરવી જોઈશે. સદરહુ સભ્યોની સહીઓ આવો કોઈ કરાર અથવા

લેખ કરી આપ્યાના સાક્ષીઓની સહીઓથી જુદી હોવી જોઈએ.

(૩) આ કલમમાં ઠરાવેલી રીતે કોઈ કરાર કરવામાં આવ્યો ન હોય, તો તે નગરપાલિકાને બંધનકર્તા થશે નહિ.

◆ કલમ ૬૫; બોમ્બે ટાઉન પ્લાનિંગ એક્ટ, ૧૯૫૪, કલમ ૨૨(૧), ૨૩ અને ૨૮(૨) : ટી. પી.

સ્કીમ ફાઇનલ થયા પછી રાજ્ય સરકારે નગરપાલિકાને ફાઇનલ પ્લોટનો અમુક ભાગ કે જે જાહેર હેતુ માટે અનામત રાખવામાં આવેલ તે જે વ્યક્તિ કબજામાં છે તેને બજારકિંમતે વેચવા માટે આદેશ આપેલ - ઠરાવેલ કે એક વખત ટી. પી. સ્કીમ ફાઇનલ થઈ જાય પછી તે કાયદાનો ભાગ બને છે અને તે અંગેની જોગવાઈ સિવાય તેમાં કોઈ ફેરફાર પરવાનગીપાત્ર નથી સિવાય કે ૧૯૭૬ના ગુજરાત ટાઉન પ્લાનિંગ ઍન્ડ અર્બન ડેવલપમેન્ટ એક્ટની કલમ ૭૧ હેઠળ સત્તાના ઉપયોગમાં પ્રક્રિયા અપનાવવામાં આવી હોય - એક વખત ટી. પી. સ્કીમ ફાઇનલ થઈ જાય પછી કોઈ મિલકત વેચવાની સત્તા નથી કે રાજ્ય સરકાર તેમને તે પ્રમાણે આદેશ આપી ન શકે - રાજ્ય સરકાર દ્વારા કરેલ ઠરાવ ૨૬ કરવામાં આવ્યો. કિરીટચંદ્ર ધિરેન્દ્રરાય દેસાઈ ઍન્ડ અધર્સ વિ. સ્ટેટ ઑફ

ગુજરાત ઍન્ડ અધર્સ ૨૦૦૯(૧) જીએલઆર ૨૨૩ (ગુજ. હાઈકોર્ટ); ડ્રાયજેસ્ટ, ૨૦૦૯, પેજ નં. ૧૭૩.

□ ક. ૬૭. જેમાં રૂ. ૫૦૦૦ કરતાં વધારે ખર્ચ થાય એવા કરારો માટે ટેન્ડરો મંગાવવા બાબત :

(૧) પેટાકલમ (૩)માં બીજી રીતે જોગવાઈ કરી હોય તે સિવાય જેમાં પાંચ હજાર રૂપિયા કરતાં વધારે ખર્ચ થાય એવાં કોઈ કામ કરવા માટેનો અથવા કોઈ સામાન અથવા માલ પૂરો પાડવા માટેનો કોઈ કરાર કરતાં પહેલાં મુખ્ય અધિકારીએ વર્તમાનપત્રમાં જાહેરખબર પ્રસિદ્ધ કરીને તેવા કરાર માટે ટેન્ડરો મંગાવતી નોટિસ આપવી જોઈશે.

પરંતુ તે કામ અથવા પુરવઠામાં વીસ હજાર રૂપિયા કરતાં વધારે ખર્ચ થતું હોય તો જાહેરખબર, નગરપાલિકા મંજૂર કરે તેવાં એક અથવા વધારે દૈનિક વર્તમાનપત્રમાં પ્રસિદ્ધ કરવી જોઈશે.

વધુમાં ટેન્ડર મંગાવવા માટેની જાહેરખબર વર્તમાનપત્રમાં પ્રસિદ્ધ થયાની તારીખ અને મુખ્ય અધિકારીએ ટેન્ડરો મંગાવવા માટે નક્કી કરેલી છેલ્લી તારીખ વચ્ચે ઓછામાં ઓછા ચોખ્ખા સાત દિવસનો ગાળો રાખવો જોઈશે.

(૨) આવી નોટિસ અનુસાર જે કોઈ ટેન્ડર આપવામાં આવે તે કબૂલ રાખવાને મુખ્ય અધિકારી બંધાયેલો રહેશે નહિ પણ આ રીતે આપેલાં ટેન્ડરોમાંથી જે કોઈ ટેન્ડર બધા સંજોગો ધ્યાનમાં લેતાં તેને સૌથી વધારે ફાયદાકારક લાગે તે ટેન્ડર કારોબારી સમિતિની મંજૂરી લઈને નામંજૂર કરી શકશે.

(૩) આમાં જોગવાઈ કરી છે તે પ્રમાણે ટેન્ડરો મંગાવ્યા સિવાય અથવા ટેન્ડરો પછી મુખ્ય અધિકારીને મળે તે કોઈપણ ટેન્ડરો મંજૂર રાખ્યા સિવાય કરાર કરવાને નગરપાલિકા મુખ્ય અધિકારીને અધિકૃત કરી શકશે. આ પ્રમાણે અધિકૃત કરવાનાં કારણો નગરપાલિકાની કાર્યવાહીમાં નોંધવાં જોઈશે.

વિવરણ

આ ધારાની કલમ ૬૭(૩) કોન્ટ્રાક્ટરે સુધરાઈ સાથે એક લાખ રૂપિયાનો કોન્ટ્રાક્ટ કર્યો. આવો કોન્ટ્રાક્ટ મ્યુ. પાસે ઠરાવથી મંજૂર કરાવવો પડે કોન્ટ્રાક્ટરે અર્ધી રકમ ભરી આથી તેમનું ટેન્ડર સ્વીકારવામાં આવ્યું. પરંતુ મ્યુ.ની મંજૂરી સિવાય કરાર પૂરો થયેલો ગણાય નહિ અને તે રૂઈએ કોન્ટ્રાક્ટરને કોઈ હક્ક કે અધિકાર મળતો નથી. (દોશી મોહનલાલ દુર્લભજી વિ. સાવરકુંડલા મ્યુ. ગુજરાત હાઈકોર્ટ (૧૯૮૨) ૧ ગુ.લાં.રી. ૨૯૦)

□ ક. ૬૮ કરાર પરો કરવા માટે